

Βαθεία Οικολογία (Τιμόθεος Παπασταύρου, Θεολόγος)

/ [Πεμπτούσια](#)

Μια οικολογική τάση, η οποία κάνει την εμφάνισή της, είναι το κίνημα της βαθιάς οικολογίας, το οποίο αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές ομοκεντρικές θεωρίες της περιβαλλοντικής ηθικής. Θεωρεί πως το ανθρώπινο είδος είναι υπεύθυνο για την οικολογική κρίση που ταλαιπωρεί τον πλανήτη μας, λόγω του υπερπληθυσμού, διότι δεν υπάρχει μια ορθή ισορροπία ανάμεσα στα ανθρώπινα και τα μη - ανθρώπινα όντα. Φανερά επηρεασμένο από τον ακραίο βιοκεντρισμό το κίνημα της βαθιάς οικολογίας υποστηρίζει πως ο άνθρωπος δεν είναι ο κυρίαρχος οργανισμός στην φύση και πως δεν είναι ανώτερος από κανέναν άλλο οργανισμό. Αντίθετα περιφρονεί το άτομο, δηλώνοντας πως όλες οι μορφές ζωής έχουν ευταξία και αποπνέουν σεβασμό [38].

Πατέρας του κινήματος της βαθιάς οικολογίας θεωρείται ο φιλόσοφος Άρνε Νες (Arne Naess) ,αφού το 1972 σε ένα συνέδριο το οποίο έλαβε χώρα στο Βουκουρέστι, δημιούργησε τον όρο «βαθιά οικολογία» ώστε να καταφέρει να εκφράσει τις απόψεις του. Στην συνέχεια ο Νες έκανε έναν διαχωρισμό ανάμεσα στην ρηχή οικολογία, η οποία υποστηρίζει πως η άγρια φύση και η βιοποικιλότητα των οργανισμών λειτουργούν ως πόροι ώστε να καταφέρει να αυξηθεί η ανθρώπινη ευζωία και στην βαθιά οικολογία, η οποία θεωρεί πως όλοι οι οργανισμοί είναι ισάξιοι, προσπαθώντας να δείξει τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει η κάθε μια πλευρά την οικολογική κρίση. Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της οικολογικής κρίσης είναι η ρύπανση του πλανήτη, όπου η ρηχή οικολογία προσπαθεί να δώσει λύση στο πρόβλημα με τεχνολογικά μέσα, όπως για παράδειγμα την δημιουργία κάποιου φυτού το οποίο θα μπορεί να αντέχει και να αναπτύσσεται σε μια ρυπογόνα ατμόσφαιρα χωρίς να υπάρχει κίνδυνος καταστροφής του. Στην αντίπερα όχθη, η βαθιά οικολογία προσπαθεί να εντοπίσει αρχικά την αιτία δημιουργίας της ρύπανση και σταδιακά να την καταπολεμήσει με στόχο την πλήρη εξάλειψη της [39].

Ακόμη ένα σοβαρό οικολογικό πρόβλημα είναι η χρήση των φυσικών πόρων της γης για το οποίο υπάρχουν διαφορετικές απόψεις από την κάθε μια πλευρά. Η ρηχή οικολογία θεωρεί πως ο άνθρωπος μπορεί να έχει τον πλήρη έλεγχο στους φυσικούς πόρους, οι οποίοι υπάρχουν ώστε να καλύπτουν τις ανάγκες του και σε περίπτωση που εξαντληθούν πλήρως, ο άνθρωπος θα καταφέρει να βρει με την βοήθεια της τεχνολογίας νέα υποκατάστατα τους. Αυτή η άποψη βρίσκει πλήρως

αντίθετη την βαθιά οικολογία, η οποία θεωρεί πως κανένας μη - ανθρώπινος οργανισμός δεν μπορεί να θεωρηθεί πόρος και φυσικά δεν μπορεί να εκμεταλλευτεί από τους ανθρώπους προς το συμφέρον τους, διότι τα πάντα στην φύση αλληλεπιδρούν αρμονικά ώστε να καταφέρουν να επιβιώσουν και να εξελιχθούν [40].

Τέλος το σημαντικότερο από όλα τα προβλήματα είναι ο διαρκής και άναρχος πολλαπλασιασμός του ανθρώπινου πληθυσμού που επιφέρει πολλές αλλαγές και ακόμη περισσότερα προβλήματα στον πλανήτη μας. Η ρηχή οικολογία πιστεύει πως το συγκεκριμένο πρόβλημα άφορα κατά κύριο λόγο τα ανεπτυγμένα κράτη του πλανήτη, τα οποία επιδιώκουν την αύξηση του πληθυσμού τους, χωρίς όμως να υπολογίζουν τις ανεπανόρθωτες καταστροφές των οικοτόπων της άγριας φύσης. Όλη αυτή η καταστροφή βρίσκει αδιάφορη την ρηχή οικολογία θεωρώντας την «αναγκαίο κακό» με σκοπό να καλυφτούν οι ανάγκες των ανθρώπων. Από την άλλη πλευρά συναντάμε μια πλήρως διαφορετική άποψη από την βαθιά οικολογία, η οποία θεωρεί πως οι βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες θα πρέπει να προβούν σε μείωση του πληθυσμού τους, με σκοπό να επαναφέρουν σταδιακά τις ισορροπίες του οικοσυστήματος [41].

Η βαθιά οικολογία κατά τον Νες αποτελείται από οκτώ θέσεις - αρχές, οι οποίες την χαρακτηρίζουν. Η πρώτη θέση έχει σχέση με την ευημερία και την προκοπή της ανθρώπινης και της μη - ανθρώπινης ύπαρξης στην γη όπου έχουν αυταξία. Στην δεύτερη αρχή, ο πλούτος και η ποικιλία των μορφών ζωής οι οποίες υπάρχουν στην φύση συνεισφέρουν στην εξέλιξη του τρόπου ζωής του πλανήτη. Τρίτη θέση, οι άνθρωποι συμφώνα με την βαθιά οικολογία δεν έχουν κανένα δικαίωμα να

μειώνουν και να καταστρέφουν τον πλούτο και την ποικιλία των μη - ανθρωπίνων οργανισμών ώστε να καταφέρουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους. Τέταρτη θέση, και αρκετά σημαντική ,είναι πως εάν ξεκινήσει σταδιακά να μειώνεται ο πληθυσμός των ανθρώπων, θα ξεκινήσει η ανάπτυξη των μη - ανθρωπίνων οργανισμών, οι οποίοι βρίσκονται στο περιθώριο όντας κατώτερες υποστάσεις. Η πέμπτη αρχή κάνει λόγο για την σπουδαία μάχη κατά της περιβαλλοντικής ρύπανσης και εξάντλησης των φυσικών πόρων. Όλο το βάρος της ευθύνης δίνεται στις βιομηχανικές χώρες, διότι όσο πιο γρήγορα εξελίσσονται το ίδιο γρήγορα καταστρέφουν και το φυσικό περιβάλλον. Μέσα από τις καταστροφές οι οποίες προκλήθηκαν στον πλανήτη, προκύπτει η έκτη αρχή η οποία σχετίζεται με την αλλαγή της πολιτικής όσων αφορά την αλλαγή στις οικονομικές και τεχνολογικές δομές. Επομένως χρειάζεται να βρεθεί μια νέα εναλλακτική πολιτική διαφορετική πλήρως από την ήδη υπάρχουσα. Η έβδομη θέση αφορά την ιδεολογική αλλαγή , η οποία εάν επιτευχθεί θα επιτρέψει στους ανθρώπους να εκτιμήσουν την ποιότητα ζωής τους, παρά να παραμένουν σε ένα ανώτερο επίπεδο τρόπου ζωής. Ο άνθρωπος θα καταφέρει να εκτιμήσει τα σημαντικά πράγματα στην ζωή του και όχι τα ποσοτικά. Τέλος η ογδόη και τελευταία θέση είναι πως οι υποστηρικτές όλων των προηγούμενων αρχών, οφείλουν να προσπαθούν διαρκώς ώστε να καταφέρουν να επιτύχουν τις αλλαγές που χρειάζεται να ολοκληρωθούν[42].

Το 1980 από ακτιβιστές επηρεασμένους από το κίνημα της βαθιάς οικολογίας, ιδρύθηκε η οργάνωση «EARTH FIRST» λόγω έλλειψης περιβαλλοντικών οργανώσεων στις Η.Π.Α. Οι υποστηρικτές του earth first έκαναν έναν μεγάλο και συνάμα ακραίο αγώνα, τον οποίο αποκαλούσαν «Οικοσαμποτάζ» δημιουργώντας σοβαρές καταστροφές σε δημόσιο αλλά και ιδιωτικό επίπεδο με σκοπό την σωτηρία του πλανήτη. Ορισμένες από τις ακραίες ενέργειες τις οποίες έκαναν ήταν να σαμποτάρουν τις εταιρίες ξύλου, κρύβοντας αιχμηρά αντικείμενα στους κορμούς των δέντρων ώστε να τραυματίζουν τους υλοτόμους, αφού θεωρούσαν καλύτερο το να τραυματιστεί κάποιος παρά να κοπεί ένα δέντρο.

Ακόμη ένα περιστατικό στο οποίο συμμετείχαν τα μέλη του earth first ήταν το κίνημα «κατά των ΙΧ» καταστρέφοντας αυτοκίνητα ιδιωτών, αφού θεωρούσαν πως είναι υπεύθυνα για το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Τέλος το χειρότερο όλων ήταν η μισανθρωπία που κατείχε τα μέλη, οι οποίοι θεωρούσαν πως η ασθένεια του AIDS θα μπορούσε να μειώσει τον ανθρώπινο πληθυσμό με σκοπό να αυξηθούν οι μη ανθρώπινοι οργανισμοί[43].

Εν κατακλείδι το κίνημα της βαθιάς οικολογίας θα μπορούσαμε να το χαρακτηρίσουμε περισσότερο ριζοσπαστικό λόγω ορισμένων εσώψεων του, παρά ως ένα καθαρά οικολογικό κίνημα με πρωτεύον σκοπό την σωτηρία του πλανήτη.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

36. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελ 392.

37. Seranyan TSP, « Η κοινωνική οικολογία για τον Murray Bookchin», <http://stepanyantsp.espinblogs.net/files/2014/07/social-ecology-final.pdf>, Αθήνα Ιούλιος 2014, (Ημ. Ανάκτησης 12 Οκτωβρίου 2017), σελ. 34.

38. Seranyan TSP, στην ίδια ιστοσελίδα, σελ 54.

39. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Περιβαλλοντική Ηθική, εκδ. Gutenberg, Αθήνα 2002, σελ 291 .

40. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π, σελ 292.

41. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π, σελ 293.

42. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π σελίδες 282 έως 290.

43. Αλέξανδρος Γεωργόπουλος, Ό.π, σελ 319.